

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 5

DOM
2019-12-11
meddelad i
Stockholm

Mål nr: B 9602-18

PARTER (Antal motparter: 1)

Motpart
AA

Sökande
Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Ombud:
Magnus Schmauch
Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

DOMSLUT

Betalningsskyldighet till staten

AA ska betala en sanktionsavgift om 85 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Finansinspektionen har yrkat att **AA** ska betala en sanktionsavgift om 85 000 kr enligt följande påstående om överträdelse.

AA har den 24 juli 2017 på värdepappersmarknaden i Stockholm handlat aktier i bolaget Aspire Global Plc (ISIN: MT0001530105).
Öppningskursen den 24 juli 2017 var 35 kronor.

Kl. 09:04:51 lägger **AA** en handelsorder om att köpa 42 aktier för 35 kronor per aktie. Ordern omsätts omedelbart.

Kl. 09:05:08 lägger **AA** en handelsorder om att köpa en enda aktie för 37 kronor. Ordern omsätts omedelbart och medför en höjning av den senast betalda kursen med 5,41 procent.

Kl. 09:08:19 lägger **AA** en första handelsorder om att sälja 5 000 aktier för 40 kronor per aktie. Priset på hans order ligger högt i orderboken med andra aktörer villiga att sälja till ett lägre pris.

Kl. 09:09:03 lägger **AA** en andra handelsorder om att sälja 500 aktier för 36,5 kronor per aktie.

Kl. 09:09:20 lägger **AA** en tredje handelsorder om att sälja 200 aktier för 36,7 kronor per aktie.

Kl. 09:09:40 lägger **AA** en fjärde handelsorder om att sälja 200 aktier för priset 36,9 kronor per aktie.

Den andra, tredje och fjärde handelsordern ligger lägst i pris i orderboken. Kl. 09:13:57 går en säljorder till avslut och **AA** säljer 500 aktier för 36,5 kronor per aktie. Kl. 09:14:22 säljer han ytterligare 200 aktier för 36,7 kronor per aktie och 200 aktier för 36,9 kronor per aktie.

Kl. 11:34:09 raderar **AA** sin första sälj order om 5 000 aktier.

Av ovannämnda handelsorder och transaktioner, särskilt transaktionen med en enda aktie kl. 09:05:08, framgår att **AA** har agerat på ett sätt som har gett eller kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på aktien.

Avdelning 5

Lagrum: 5 kap. 1 § 2 samt 6 och 21 §§ lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och artikel 12.1 a i och 15 i marknadsmissbruksförordningen (EU) nr 596/2014.

AA har medgett att han genomfört de aktuella transaktionerna men bestritt yrkandet om sanktionsavgift. Som skäl för sitt bestridande har han anfört att överträdelsen är ursäktlig eftersom han inte hade för avsikt att bryta mot några regler. Han har vidare anfört att en eventuell sanktionsavgift bör bestämmas till ett lägre belopp.

Tingsrätten har, med stöd av 45 kap. 10 a § 1 st. 3 p. rättegångsbalken, avgjort målet utan huvudförhandling.

UTREDNINGEN

Finansinspektionen har som bevisning åberopat avslutslistor, orderlistor, depåutdrag, depåavtal med bilagor och Nasdaqs handelsregler.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Finansinspektionen

Överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation

AA har överträtt förbudet mot marknadsmanipulation när han handlat aktier i bolaget Aspire Global Plc. Hans agerande uppfyller inte förutsättningarna för legitima skäl och godtagen marknadspraxis. Agerandet kännetecknas vidare av att han har en hög grad av ansvar för överträdelsen. **AA** ska därför betala sanktionsavgift i enlighet med vad som framgår av yrkandet.

Avdelning 5

AA köp om en aktie har höjt priset för vad som senast betalats för aktien med 5,41 procent. Höjningen var en signal till marknaden om att intresset för aktien hade ökat på ett sätt som inte motsvarade ett faktiskt ökat intresse eftersom endast en aktie såldes. AA avsåg i verkligheten att sälja nästan 6 000 aktier. Andra aktörer på marknaden har därför vilseletts eller riskerat att vilseledas av AA transaktion.

AA har sedan han delgavs stämningsansökan avseende sanktionsavgiften sålt av sitt innehav. Han har då hanterat stora summor pengar. Det har inte framkommit något om AA finansiella ställning som medför att sanktionsavgiften ska sättas ned från det yrkade beloppet.

AA

Syftet med transaktionen

Hans syfte har aldrig varit att manipulera marknaden. Han köpte 9 100 aktier i Aspire Global Plc den 11 juli. Kursen gick upp och för att kolla vad innehavet kunde vara värt köpte han en aktie. Det stämmer alltså att det skedde på det sätt som Finansinspektionen har angett. Han har köpt en aktie på samma sätt som den 24 juli 2019 vid flera tillfällen tidigare, och då utan att sälja några aktier därefter. Syftet med att göra så har alltid varit att kolla priset. Han har relativt begränsad erfarenhet av handel med aktier. Han liknar köpet av en aktie vid att ”ta tempen” på kursen. Hans köp av en aktie kan omöjligen ha påverkat kursen när han sedan sålde 900 aktier. Han har aldrig haft för avsikt att påverka värdet av aktien och han har heller inte ens trott att det är möjligt.

Det yrkade beloppet är oproportionerlig i förhållande till överträdelsen

Om tingsrätten bedömer att agerandet inneburit en överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation görs gällande att det yrkade sanktionsbeloppet i vart fall är oproportionerligt och alldeles för högt.

Det var ett misstag att handla som han gjorde och han ångrar sig mycket. Han har aldrig tidigare gjort sig skyldig till något liknande regelbrott. Han har inte agerat med uppsåt.

Han är arbetslös och har ingen inkomst. Han har varit arbetslös sedan maj 2018. Hans ekonomiska situation är mycket ansträngd och han får ingen hjälp från myndigheter. Han har nyligen ålagts att betala 7,2 miljoner kr till Skatteverket. Han har påverkats mycket negativt av den här processen och det har medfört oerhörd stress för honom att ha detta hängande över sig. Hans agerande har skett av okunskap. En sanktionsavgift av den storlek som Finansinspektionen har yrkat skulle försätta honom i en ekonomisk kris.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Av artiklarna 12.1 a i och 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk m.m. (MAR) framgår att utförandet av en transaktion som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på ett finansiellt instrument utgör marknadsmanipulation och att det är otillåtet. Till skillnad mot den straffrättsliga regleringen uppställs i förordningen inte något krav på uppsåt eller oaktsamhet. Det räcker med att de aktuella transaktionerna kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris. Från förbudet mot marknads-

Avdelning 5

manipulation har i förordningen gjorts ett undantag för fall när transaktionen gjorts av legitima skäl och stämmer överens med godtagan marknadspraxis som fastställts i enlighet med artikel 13 i förordningen. Någon marknadspraxis har inte i fastställts i enlighet med artikel 13. Undantaget är alltså inte tillämpligt.

Som komplement till MAR finns lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (KompL). I 5 kap. 1 och 3 §§ i denna lag framgår att Finansinspektionen ska ingripa mot den som har överträtt bland annat förbudet mot marknadsmanipulation och att ingripande kan ske med sanktionsavgift. Enligt 17 § i samma kapitel och lag får Finansinspektionen avstå från ingripande bland annat när överträdelsen är ringa eller ursäktlig, om personen i fråga gör rättelse, eller det annars finns särskilda skäl. Av förarbetena till lagen framgår att med ringa överträdelser menas bagatellartade sådana och med ursäktliga överträdelser menas exempelvis att det är uppenbart att överträdelsen begåtts av förbiseende. Vidare kan enligt förarbetena ett särskilt skäl att avstå finnas när den som har överträtt regelverket är underårig eller om någon annan myndighet har beslutat om ingripande på ett sätt som innebär att dubbelprövningsförbudet hindrar ett nytt ingripande (prop. 2016/17:22 s. 391–392).

AA har vidgått att han har genomfört de aktuella transaktionerna. Det vinner även stöd av utredningen i övrigt. Det framgår vidare att orderarna hade ett nära tidsmässigt samband, att den första ordern höjde ”senast betalt-kursen” med 5,41 procent och att den efterföljande ordern lades med ett säljpris strax under den kursen. AA har uppgett att han lade köpordern av den enstaka aktien för att ”ta tempen” på kursen. Det framstår dock enligt tingsrätten som uppenbart att

AA handlande syftade till att avyttra stora delar av hans innehav i den aktuella aktien till ett förmånligare pris än det som följer av en normal och marknadsmässig efterfrågan i aktien. Det faktum att den första säljordern om 5 000 aktier inte ledde till något avslut påverkar inte den bedömningen. Hans agerande utgör alltså marknadsmanipulation. Överträdelsen kan inte anses vara bagatellartad

eller ha skett till följd av uppenbart förbiseende på så sätt att den ska anses som ringa eller ursäktlig. Detta sammantaget innebär att **AA** ska betala sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek

Sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas med hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska även tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått samt graden av ansvar. Därutöver ska vissa försvårande och förmildrande omständigheter beaktas. Avslutningsvis ska hänsyn tas till den berörda personens finansiella ställning och den vinst som denna har erhållit till följd av överträdelsen. (Se 5 kap. 15, 16 och 18 §§ KompL.) Finansinspektionen har inte antagit några riktlinjer för beräkningen av sanktionsavgifter vid marknadsmanipulation utan bedömningen av sanktionsavgiftens storlek ska göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Av skälen till MAR och förarbetena till kompletteringslagen framgår att syftet med lagstiftningen har varit att avgiftsnivåerna generellt sett ska höjas och att sanktionsavgifterna måste ha en avskräckande effekt.

I 5 kap. 6 § 2 p. kompletteringslagen föreskrivs att sanktionsavgifter för en fysisk person kan bestämmas till det högsta av ett belopp som i svenska kronor motsvarar 5 miljoner euro eller tre gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av lagöverträdelsen, om beloppet går att fastställa. Enligt förarbetena framgår det att det står fritt för Finansinspektionen, och i förekommande fall domstolen, att välja mellan beräkningsmodellerna. De satta avgifterna utgör enbart ett maximibelopp vilket innebär att möjligheten finns att fastställa sanktionsavgiften upp till det högsta av de beräknade beloppen (prop. 2016/17:22 s. 387). Bestämmelsen innebär alltså inte att domstolen är bunden av att bestämma en sanktionsavgift motsvarande

Avdelning 5

tre gånger den vinst som personen gjort till följd av överträdelsen när detta utgör det lägre beloppet.

AA har den aktuella dagen, som nämnts ovan, genom en köporder höjt senast betalt aktiepris med 5,41 procent. Prishöjningen satte en högre kurs utan att någon egentlig efterfrågan fanns för aktien som motsvarade den höjda kursen. Transaktionen har på så sätt haft en konkret påverkan på marknaden, visserligen ingen varaktig, men en påverkan som inte är obetydlig. Av utredningen framgår det vidare att AA innan han lade in den kurshöjande köpordern hade aktier i bolaget. Han har därför haft ett intresse av att höja kursen på aktien för att kunna sälja. Tingsrätten har därtill konstaterat att köpordern och säljorderna lagts in efter varandra inom ramen för ett kort tidsintervall. Visserligen har överträdelsen inte pågått under längre tid och vinsten varit förhållandevis liten. Tingsrätten anser dock att det är visat att AA genom köpordern haft för avsikt att förbättra förutsättningarna för en planerad försäljning av sitt aktieinnehav. Detta är en försvårande omständighet som ska beaktas i skärpande riktning vid bestämmandet av sanktionsavgiften.

Gällande finansiell ställning gäller i första hand att hänsyn ska tas till en fysisk persons årsinkomst, men även förmögenhetsförhållanden bör kunna beaktas (a. prop. s. 224). AA saknar för närvarande inkomst. Han har även anfört att en sanktionsavgift av den storleken som Finansinspektionen yrkat skulle innebära en personlig katastrof för honom. Någon närmare utredning kring att det skulle försätta honom i en ekonomiskt svår situation har emellertid inte getts in i målet. Vidare har Finansinspektionen gett in utredning om att hans värdepappersinnehav under 2019, innan AA sålde innehavet, uppgick till drygt fem miljoner kronor.

Vid en sammanvägd bedömning anser tingsrätten att det som framkommit om

AA personliga förhållanden och ekonomiska ställning inte ger skäl för

Avdelning 5

att sanktionsavgiften ska bestämmas till ett lägre belopp än det som yrkats av Finansinspektionen. Sammantaget anser domstolen att det yrkade beloppet är proportionerlig och tillräckligt avskräckande i förhållande till överträdelsen.

Finansinspektionens yrkande ska bifallas och **AA** ska därmed betala en sanktionsavgift om 85 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, domsbilaga 1, (TR-01)

Överklagande ställt till Svea hovrätt ska ha kommit in till tingsrätten senast den 2 januari 2020 (på grund av mellankommande helg). Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva målet.

Boel Hilding Berggren

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd.

Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.